



Lausunto

16.6.2025

VN/33762/2023
VN/33762/2023-YM-135

Sosiaali- ja terveysministeriö

Ympäristöministeriön lausunto terveydensuojelulain kokonaisuudistuksen arviointimui- tiosta

Ympäristöministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua terveydensuojelulainsäädännön kokonaisuudis-
tuksen arviointimuihistiosta. Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet ympäristöministeriön ilmasto-
ja ympäristönsuojeluosasto, kestävä rakentaminen ja asuminen -osasto ja vesi- ja luontoympäristö-
osasto.

Yleiset kommentit

Arviointimuihistio on selkeä ja hyvälaatuinen. Arviointimuihistiossa tarkastellaan nykyisen terveydensuo-
jelulain toimivuutta ja muutostarpeita monipuolisesti ja kattavasti. Ympäristöministeriön kommentit
arviointimuihistioon on jaoteltu aihealueittain alle ja pykäläkohtaisia tarkempia kommentteja on esitetty
liitteessä 1.

Käsitteet ja määritelmät

Arviointimuihistiossa on viitattu käsitteiden ja määritelmien uudistamisen ja yhteensovittamisen tarpee-
seen. Käsitteitä ja määritelmiä olisi yhteensovittettava myös usean rinnakkaisen säädöksen kanssa.
Ympäristöministeriö on näistä samaa mieltä ja pitää yhteensovittamista lakikokonaisuuden toimivuus-
den kannalta keskeisen tärkeänä tehtävänä.

Terveydensuojelulain suhde muuhun lainsäädäntöön

Arviointimuihistiossa on kattavasti tarkasteltu ja vertailtu terveydensuojelulakia ja muiden hallinnonalo-
jen lainsäädäntöä. Hallinnonalojen lainsäädännön yhteentoimivuuden varmistamiseksi olisi tärkeää
jatkoksin tehdä yhteistyötä ministeriöiden kesken. Alla on esitetty tarkempia huomioita lainsäädän-
töalueittain.

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelulain ja terveydensuojelulain näkökulmasta esitetyt huomiota ja ehdotukset vaikut-
tavat pääosin perustelluilta. Ympäristönsuojelulaissa oleva "terveyshaitan" määritelmä on otettu ter-
veydensuojelulaista. Tämä tarkoittaa, että terminologiset täsmennykset terveydensuojelulain puo-
lella aiheuttaisivat muutostarpeita myös ympäristönsuojelulain puolella. Tämä tarkoittaa myös sitä,
että näiden kahden lakien soveltamisessa on jo lähtökohtaisesti päällekkäisyyttä. Tarkkaa toimivalta-
jakoa ei siten välttämättä pystytä muotoilemaan kaikkiin tilanteisiin soveltuvan säännöksen muotoon.
Liitteessä 1 on esitetty terminologiaan ja lakien väliseen päällekkäisyyteen liittyviä tarkempia huo-
miota.

Kiertotalous ja jäteasiat

Postiosoite Postadress Postal Address Ympäristöministeriö	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
PL 35 00023 Valtioneuvosto	Aleksanterinkatu 4-10 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	09 1603 9320 +358 9 1603 9320	kirjaamo.ym@gov.fi

Kiertotalouden ja jäteasioiden näkökulmasta tarkastelu ja esitetyt ehdotukset vaikuttavat pääosin perustelluilta. Osa tarkastelluista teemoista (esim. kuolleet eläimet, yleisötilaisuudet) ovat samoja, joita on tarkoitus tarkastella myös ympäristöministeriössä vireillä olevan, jätelain korvaavan kiertotalouslain valmistelun yhteydessä (hanke YM030:00/2024). Esimerkiksi toimet jätteen synnyn ehkäisemiseksi (mm. uudelleenkäyttö) on huolellisesti sovitettava yhteen kiertotalouden ja terveydensuojelun näkökulmista.

Vesienhoito ja merenhoito

Arviointimuistiossa on useita vesienhoitoa ja merenhoitoa koskevia huomioita. Ympäristöministeriö on havainnut vesienhoidon järjestelmää kuvaavissa ilmaisuissa joitain epätarkkuuksia. Ministeriö on toimittanut näitä koskevat tekniset korjaustarpeet ja havainnot suoraan sosiaali- ja terveysministeriön valmistelijoille jatkovalmistelua varten.

Jätevedet

Arviointimuistiossa oli myös useita jätevesien puhdistamiseen liittyviä huomioita. Ympäristöministeriö jakaa arviointimuistiossa esitetyn näkemyksen siitä, että jätevesiä koskeva terveydensuojeluun liittyvä sääntely on tarpeellista terveydensuojelulainsäädännössä myös jatkossa.

Ympäristöministeriö pitää lähtökohtaisesti kannatettavana myös esimerkiksi arviointimuistiossa esiin nostettuja jätevesiin liittyviä terveydensuojeluviranomaisten tiedonsaantioikeuksia sekä velvoitetta ilmoittaa jäteveden puhdistamisen ja viemäroinnin häiriötilanteista terveydensuojeluviranomaiselle. Ympäristöministeriö kiinnittää valmistelijoiden huomion ympäristönsuojelulain 222 §:n 4 momenttiin, jonka mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä ja maksutta oikeus saada ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä tiedot, jotka ovat tarpeen sille laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Arviointimuistiossa esitetään, että uuden yhdyskuntajätevesidirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä voitaisiin harkita sen soveltamisalan laajentamista kansallisesti terveydensuojelun näkökulmalla. Ympäristöministeriö toteaa, että Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/3019 yhdyskuntajätevesien käsittelystä (uudelleenlaadittu teksti) kansallinen täytäntöönpano on käynnissä ympäristöministeriössä (hanke YM006:00/2025). Ympäristöministeriö ei pidä tarkoituksenmukaisena kansallisten täytäntöönpanosäännösten soveltamisalan laajentamista direktiivissä edellytettyä laajemmalle ja katsoo, että jäteveden terveydensuojelunäkökulmista tulisi säätää ensisijaisesti terveydensuojelua koskevassa lainsäädännössä.

Alueidenkäyttö ja rakentaminen

Terveydensuojelulailla on useita liittymäkohtia lain voimaantuloaikana voimassa olleeseen maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/1999). Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksessa laki on jaettu neljään erillislakiin (rakentamislaki, alueidenkäyttölaki, yhdyskuntakehittämislaki ja yhdyskuntarakentamislaki) ja ympäristöministeriö esittääkin, että liittymäkohdat arvioidaan suhteessa osin valmistelussa olevaan maankäyttö- ja rakennuslain korvaavaan lakikokonaisuuteen. Nyt arviointimuistiossa on yhteensovitettava lainsäädäntö tunnistettu vain osittain tämän osalta. Muistiossa viitataan useassa kohdin alueidenkäytön ja kaavoituksen merkitykseen terveellisen elinympäristön luomisessa. Alueidenkäyttölakia, jota koskeva uudistus on nyt lausunnoilla, ei kuitenkaan ole tunnistettu terveydensuojeluun liittyväksi lainsäädännöksi.

Ympäristöministeriö pyytää arvioimaan liittymäkohdat rakentamislakiin sekä valmisteilla olevaan alueidenkäyttölain uudistukseen sekä sen nojalla annettuihin asetuksiin. Ympäristöministeriö huomauttaa, että muistiossa esitetty tulkinta, että rakentamislaki koskee vain lain voimassaoloaikana rakennettuja uudisrakennuksia, on virheellinen. Rakentamislaki säätelee koko rakennuskantaa, myös olemassa olevia, korjattavia ja purettavia rakennuksia.

Arviointimuistiossa on käsitelty rakentamisen sääntelyn ja terveydensuojelun sääntelyn vaatimuksia, jotka liittyvät osittain samoihin rakennusten ja tilojen ominaisuuksia koskeviin vaatimuksiin. Rakentamislaki ja sen nojalla säädetyt vaatimukset kohdistuvat rakennuskohteiden suunnitteluun ja rakentamiseen sekä ylläpitoon, kun terveydensuojelulain nojalla valvotaan rakennusten käytönaikaisia olosuhteita. Ympäristöministeriö ehdottaa, että asumisterveysasetuksen huoneilman lämpötilavaatimuksia koskevassa kohdassa tuodaan esille rakentamisen sääntely vastaavasti kuin on käsitelty esimerkiksi vesijohtoveden lämpötilavaatimusten osuus. Uuden rakennuksen sisäilmastoa ja

ilmanvaihtoa koskevassa ympäristöministeriön asetuksessa (1009/2017) säädetään huonelämpötilojen suunnitteluarvoista lämmityskaudella ja lämmityskauden ulkopuolella.

Ulkoilu

Arviointimuistiossa on kuvailtu ulkoilulain ja terveydensuojelulain välisiä rajapintoja. Ympäristöministeriö huomauttaa, että ulkoilulaissa säädetään ulkoilureittitoimituksessa perustetuista ulkoilureiteistä, valtion retkeilyalueista ja leirintäalueista. Sen soveltamisala ei ulotu yleisemmin muihin ulkoilualueisiin tai esimerkiksi uimarantoihin. Ympäristöministeriö yhtyy arviointimuistion kannanottoon siitä, että terveydensuojelulain ja ulkoilulain välinen rajapinta on syytä huomioida ja sitä mahdollisuuksien mukaan selkiyttää ympäristöministeriössä käynnissä olevassa ulkoilulain muuttamista koskevan hallituksen esityksen valmistelussa (hanke YM047:00/2024).

Melu

Terveydensuojelulain ja sen nojalla annetun asetuksen melun haittavaikutusten torjuntaa koskeva sääntely on pääosin linjassa ympäristöministeriön toimivaltaan kuuluvan rakentamista koskevan melusääntelyn kanssa.

Keskeinen ero sääntelyssä liittyy siihen, että terveydensuojelulaissa vaikutuksia arvioidaan myös yksilötasolla, kun taas rakentamisen sääntelyssä tarkastelu koskee lähtökohtaisesti väestötason vaikutuksia. Tämän takia melua koskeva sääntely ei eri lainsäädännöissä välttämättä ole kaikilta osin yhtenäinen, vaikka siihen tulisi yleisellä tasolla pyrkiä. Eroavaisuuksia sääntelyssä on myös tärinää ja maaperäistä runkomelua, sekä rakennuksen piha- ja oleskelualueiden äänitasoja koskevissa velvoitteissa.

Terveydensuojelulaissa tai sen nojalla annetussa sääntelyssä ei säädetä melun ulkoäänitasoista. Maailman terveysjärjestö WHO on antanut melun suositusarvot eräiden melua tuottavien toimintojen osalta (<https://www.who.int/europe/publications/i/item/9789289053563>), perustuen väestötason haitallisiin terveysvaikutuksiin. Näiden vaikutusten arviointia edellyttää myös EU sääntely. Terveydensuojelulain kokonaisuudistuksen yhteydessä tulisi arvioida olisiko myös ulkomelutasoista syytä sääntää tai antaa niistä esimerkiksi erillistä kvalitatiiviseen säännökseen perustuvaa ohjeistusta ennaltaehkäisten haittavaikutuksia. Ulkomelutasojen huomioiminen terveydensuojelulaissa tai sen nojalla annetussa sääntelyssä voisi parantaa ja yhtenäistää viranomaisyhteistyötä, sekä integroida valvontaa parantaen toiminnan vaikuttavuutta. Lisäksi se voisi edistää ulkoilu ympäristöjen terveellisyttä ja parantaa ulkoilualueiden ääniympäristöä.

Tietovarannot, tiedonhallinta ja tietojärjestelmät

Edelleen ympäristöministeriö haluaa tuoda valmistelijoiden tietoon, että ympäristöministeriössä on valmisteilla tietovarantoja koskeva säädöshanke (hanke YM067:00/2024), joka olisi hyvä ottaa tarvittaessa huomioon terveydensuojelulain nojalla annetussa sääntelyssä.

Arviointimuistiossa viitataan useissa kohdin rakennetun ympäristön kohteisiin, kuten asuntoihin, huoneistoihin, toimitiloihin tai julkisiin palvelurakennuksiin. Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että näiden kohteiden tiedot pohjautuisivat ajantasaiseen valtakunnalliseen rakennustietovarantoon eikä rakennuksissa ilmenevien terveyshaittojen tietoja käsiteltäessä muodostuisi rakennuskohteista toisista tietovarantoa.

Ympäristöministeriö haluaa lisäksi tähdentää, että toiminnanharjoittajien, kuntien ja valtion jaettu vastuu ja mm. yhteisrekisterinpitäjyys edellyttävät sosiaali- ja terveysministeriöltä tiedonhallintalain mukaista tiedon yhteentoimivuuden koordinoitua. Muistiossa ei täysin välity tiedonhallinnan ja arviointimuistiossa mainitun Vati-tietojärjestelmän keskeinen merkitys toiminnan ohjauksessa ja valtakunnallisessa yhdenmukaisuudessa. Tiedonhallintalain mukainen koordinoituntehtävä pitää sisällään käsitteiden yhdenmukaistamisen sekä Vati-tietojärjestelmän ja sen tietomallien hallinnan kokonaisuuden. Tiedon yhteentoimivuuden, yhteisrekisterinpitäjyyden ja lukuisien muuhun lainsäädäntöön liittyvien linkitysten vuoksi ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että terveydensuojeluun liittyvät tietomallit ja käsitteet määritellään valtionhallinnon yhteisillä yhteentoimivuusvälineillä, niissä huomioidaan mahdollisimman laajasti valtionhallinnon yhteiset käsitelmääritykset koskien mm. lupaa, ilmoitusta tai valvontaa sekä sovitetaan käsitteistöä yhteen liittyvien lainsäädäntöjen tietojen ja käsitteiden kanssa. Esitetyistä Vati-tietojärjestelmän lainsäädäntöpohjan vaihtoehtoista ympäristöministeriö pitää kannatettavana vaihtoehtoja, joissa Vati-tietojärjestelmälle on oma lainsäädäntö.

Toimivalta ja vastuut

Viranomaisten valvontavastuut ovat pääosin määritelty nykyisellään tarkoituksenmukaisesti. Arviointimuiistiossa on hyvin tunnistettu jaettu toimivalta ja vastuut kuntien, sosiaali- ja terveysministeriön ja tulevan Lupa- ja valvontaviraston kesken. Rajatapauksia tulisi selkeyttää. Tietoisuutta eri viranomaisten valvontavastuusta ja ohjeistusta viranomaisyhteistyöstä rajatapauksissa tulisi lisätä.

Kansliapäällikkö

Juhani Damski

Erityisasiantuntija

Tomi Marjamäki

Liitteet	Liite 1 Yksityiskohtaiset kommentit terveydensuojelulain kokonaisuudistuksen arviointimuiistioon
Jakelu	STM Sosiaali- ja terveysministeriö
Tiedoksi	YM Ympäristöministeriö, Emma-Stina Vehmanen YM ISO Ilmasto- ja ympäristönsuojeluosasto YM KERA Kestävä rakentaminen ja asuminen -osasto YM VELO Vesi- ja luontoympäristöosasto



Lausunnon liite 1

16.6.2025

VN/33762/2023
VN/33762/2023-YM-135

Liite 1 Yksityiskohtaiset kommentit terveydensuojelulain kokonaisuudistuksen arviointimuistioon

Luku 1 Yleiset säännökset

1 § Lain tarkoitus / Terveyshaitan määritelmä (s. 32-34)

Terveyshaitan määritelmää koskevassa tekstissä ehdotetaan (s. 33), että terveydensuojelulakiin tulisi lisätä erillinen pykälä määritelmille, johon koottaisiin tarvittavat termien määritelmät.

Nykyisin laissa käytetty termi "terveyshaitta" jaettaisiin useampaan erilliseen käsitteeseen, jotka olisivat: terveysvaara, terveysriski ja terveyshaitta. Kuitenkin hieman myöhemmin kohdassa, joka koskee keskeisiä ehdotuksia lainsäädännön kehittämiseksi (s. 33-34), todetaan, että "Nykyisen "terveyshaitta"-termin tilalle tulisi säätää nykyistä paremmin terveydensuojelua kuvaava termi, esimerkiksi "terveysriski" (s. 34). Näiden kahden ehdotuksen kesken vaikuttaisi olevan ristiriita/epäjohdonmukaisuus, joka olisi syytä poistaa.

Yleiskielen näkökulmasta termi "terveysriski" ei ole sama asia kuin "terveyshaitta", mikä puoltaa osaltaan näiden kahden asian käsitteellistä erottamista. Yleiskielen näkökulmasta myöskään terveysvaaran ja terveysriskin välinen ero ei ole täysin selvä, ne taidetaan mieltää, ainakin puhekielessä, toistensa synonyymeiksi.

Ympäristönsuojelulaissa (527/2014) termi "terveyshaitta" on erittäin keskeinen käsite. Esimerkiksi ympäristön pilaantuminen on määritelty niin, että se tarkoittaa myös terveyshaittaa. Tämä ratkaisu perustuu nykyisin EU-lainsäädäntöön, eli niin sanotun **teollisuuspäästödirektiivin** vaatimuksiin. Teollisuuspäästödirektiivissä termiä "terveyshaitta" ei kuitenkaan määritellä, eli tämä on jätetty kansallisen liikumavaran piiriin. Kansallisesti on päädytty siihen, että ympäristönsuojelulaissa termi "terveyshaitta" määritellään terveydensuojelulain kanssa samalla tavalla. Kyse ei siis ole ns. itsenäisestä määritelmästä ympäristönsuojelulaissa. Tämä ilmenee ympäristönsuojelulain perusteluista (HE 84/1999 eli ns. vanhan YSL perustelut), joiden mukaan ympäristönsuojelulaissa nykyään oleva terveyshaitan käsite on "sama kuin terveydensuojelulaissa". Perustelujen mukaan "terveyshaitalla" tarkoitetaan terveydensuojelulain 1 §:n 2 momentissa ihmisessä todettavaa sairautta, muuta terveyshäiriötä sekä sellaisen tekijän tai olosuhteen esiintymistä, joka voi vähentää väestön tai yksilön elinympäristön terveellisyyttä. Terveyshaittaan kuuluu konkreettinen haitta sekä vaara tai riski terveyshaitan ilmenemisestä. Terveyshaittana pidettäisiin esimerkiksi sairauden oiretta tai solun taikka elimen patologista muutosta, mutta myös riittävää riskiä tästä. Vaara kuvaa merkityksellistä riskiä terveyshaitan ilmenemiseen. Terveyshaitta voi ilmetä vasta pitkäaikaisen altistuksen, esimerkiksi kemikaali- tai meluallistuksen, jälkeen. Tällainen altistus katsotaan terveyshaitaksi, jos konkreettisen haitan ilmenemistä voidaan pitää todennäköisenä esimerkiksi epidemiologisten tutkimusten perusteella. Terveydellisen vaaran käsitettä ei olisi tarpeen käyttää erikseen, koska terveyshaitta sisältää myös toiminnan järjestämisestä syntyvän terveyshaitan mahdollisuuden."

Edellä siteeratun perustelutekstin perusteella termin "terveyshaitta" jakaminen terveydensuojelulaissa kolmeen erilliseen käsitteeseen (riski, vaara ja konkreettinen haitta) olisi linjassa sen kanssa, miten ko. termin sisältö on ymmärretty ympäristönsuojelulakia säädettäessä. Terveydensuojelulakiin lisättävät määritelmät tarkoittaisivat muutoksia ympäristönsuojelulakiin ja sen nojalla annettuihin asetuksiin. Alustavan arvion mukaan tämä tarkoittaisi sitä, että ympäristönsuojelulain määritelmiin tulisi lisätä määritelmäsäännökset, joissa viitataan terveydensuojelulain terveysvaaraa, terveysriskiä ja terveyshaittaa koskeviin määritelmiin ja ympäristönsuojelulain sääntelyssä nykyisin käytetyn termin "terveyshaitta" sijasta tulisi jatkossa säännönmukaisesti viitata "terveysriskiin, terveysvaaraan ja terveyshaittaan". Tämä tulisi kuitenkin käydä pykäläkohtaisesti läpi ja arvioida tarvittaessa yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa tarkemmin, tulisiko joissain pykälissä kuitenkin viitata vain johonkin em. käsitteistä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 35
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 4-10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1603 9320
+358 9 1603 9320

kirjaamo.ym@gov.fi

Termiin ”terveyshaitta” liittyen on lisäksi syytä tiedostaa se, että EU:n ympäristölainsäädännössä, esimerkiksi teollisuuspäästödirektiivin uudistamisessa, ihmisten terveyttä korostetaan sääntelyssä aikaisempaan verrattuna kauttaaltaan. Useissa viimeaikaisissa EU:n ympäristösäädöksissä (mm. teollisuuspäästödirektiivi, **ilmanlaatudirektiivin** ja **yhdyskuntajätevesidirektiivin** uudistamiset) on myös ollut uutena vaatimukset terveyshaittoja koskevista vahingonkorvauksista.

Vahingonkorvauslainsäädännön puolella terveyshaitalla tarkoitetaan konkreettista haittaa.

On lisäksi huomioitava, että myös **jätelaissa** (646/2011) käytetään yleisesti ilmaisua ”vaara tai haitta terveydelle tai ympäristölle”, ja on tärkeää, että jatkossakin nämä uudistuksen kohteena olevat lait (terveydensuojelulaki ja em. **kiertotalouslaki**) ovat terminologisesti riittävällä tavalla yhteensopivia, vaikka kiertotalouslain valmistelussa pitäydyttäisiin nykyisessä jätelain ilmaisussa.

Myös **rakentamislaisissa** (751/2023) ja sen nojalla annettavissa ympäristöministeriön asetuksissa (tai aiemmin maankäyttö- ja rakennuslain (nyk. **alueidenkäyttölaki** 132/1999) nojalla annetuissa asetuksissa) käytetään termiä terveyshaitta ja siihen rinnastettavia käsitteitä, kuten terveyden vaarantuminen/vaarantaminen, terveellisyyteen liittyvät olosuhteet, päästöt joita ei voi pitää hyväksyttävänä, terveyshaitta, rakennuskohteen terveellisyyden vaarantuminen, tiettyjen seurausten haitallisuus terveellisyydelle, haitta terveydelle, ilmeinen/välitön vaara/riski terveellisyydelle/ihmisten terveydelle, vaaran tai riskin aiheuttaminen ihmisten terveydelle, terveyteen kohdistuva riski, terveyshaitan aiheuttaminen rakennuksessa oleskeleville, sisäilmassa ei saa esiintyä terveydelle haitallisissa määrin epäpuhtauksia, terveydelle haitalliset aineet. On tärkeää, että jatkossakin terveydensuojelulaki ja rakentamislaki ja sen nojalla annettavat asetukset ovat terminologisesti yhteensopivia.

3 § Suhde muuhun lainsäädäntöön (s. 36 alkava teksti)

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettua lakia koskeva lainsäädäntöjakso olisi ympäristöministeriön näkemyksen mukaan tarkoituksenmukaista erottaa omalla otsikollaan ympäristönsuojelulain osuudesta (s. 39).

Ehdotukset lainsäädännön kehittämiseksi -kohdassa (s. 52-53) kirjatut ehdotukset ovat lähtökohtaisesti ympäristönsuojelulain näkökulmasta kannatettavia. Kuitenkin yleislaki–erityislaki -periaatteen hyödyntäminen ei välttämättä toimi tarkkarajaisesti ympäristönsuojelulain ja terveydensuojelulain välisessä suhteessa, koska terveyshaitta (ja jatkossa täsmällisemmin terveysvaara, -riski ja -haitta) on osa ympäristön pilaantumisen määritelmää, eli lähtökohtana on jo tietty päällekkäisyys näiden kahden lain välillä. Tarkkarajaista toimivaltajakoa ei siis välttämättä pystytä muotoilemaan kaikkiin tilanteisiin soveltuvan säännöksen muotoon. Olisiko mahdollista harkita sitä, että toimivaltajakoon liittyvää viranomaisen yhteistyötä ja koordinaatiota lisättäisiin ja vahvistettaisiin lainsäädännössä (terveydensuojelulaki ja siihen kytkeytyvät lait) muutoin jollain nimenomaisella, yleisemmin muotoillulla, säännöksellä? Toki toimivaltajakoon liittyviä kysymyksiä voidaan pyrkiä selventämään myös ohjeistuksen kautta.

Luku 2 Viranomaiset ja niiden tehtävät

8 § Häiriötilanteisiin varautuminen - Ehdotukset lainsäädännön kehittämiseksi (s.67-68)

Ehdotukset ovat kannatettavia. Erityisesti kannatettavaa on se, että häiriötilanteissa eri viranomaisen toimivaltarajat sekä tiedonsaanti- ja luovutusoikeudet ovat selkeät. Ilman selkeitä toimivaltuuksia toiminta häiriötilanteissa voi viivästyä ja näin aiheuttaa tarpeetonta viivytystä tilanteen hoitamisessa. Kannatamme myös ehdotusta, jonka mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaisen olisi jatkossa laadittava suunnitelma elinympäristöön vaikuttaviin häiriötilanteisiin varautumiseksi yhteistyössä muiden relevanttien tahojen kanssa. Näin voitaisiin sisällyttää suunnitelmiin myös kytkentä jätehuoltoon.

Luku 6 Jätteet ja jätevedet

22 § Yleiset vaatimukset - Ehdotukset lainsäädännön kehittämiseksi liittyen jätteisiin (s. 95)

Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että terveydensuojelulakia sovelletaan myös tulevaisuudessa jätteistä aiheutuviin terveyshaittoihin. Jätelain mukaan jätteistä aiheutuvista terveyshaitoista tulee olla selvillä ja pyrkiä osaltaan ehkäisemään niitä, kun taas terveyshaittojen valvonta ja haittoihin puuttuminen sekä niiden ennaltaehkäisy kuuluvat terveydensuojelulainsäädännön alaisuuteen. Edellä mainittujen lakien sekä ympäristönsuojelulain soveltamisen suhde on tietyissä tapauksissa epäselvä, ja olisikin hyvä, että sitä sekä lakien toimivaltuuksien suhteita selkeytettäisiin, kuten

arviointimuistiossa ehdotetaan. On kuitenkin todennäköistä, ettei päällekkäistä toimivaltaa mainittujen lakien välillä jätteisiin liittyvissä asioissa voida kokonaan välttää.

Jätelainsäädäntö on laadittu normaalioloja varten eli se ei nykyisellään kata häiriötilanteiden jätehuoltoa. Ympäristöministeriössä onkin tarkoitus aloittaa häiriötilanteiden jätehuoltolain valmistelu mahdollisimman pian resurssien niin salliessa. Kyseinen lainsäädäntö toivottavasti osaltaan toisi selkeyttä viranomaisten toimivaltuuksiin erilaisissa häiriötilanteissa. Kyseeseen voisi tulla esim. säteily-onnettomuustilanne, jossa terveydensuojeluviranomaisella on oma roolinsa, mutta rajapinta jätehuollosta vastaavaan viranomaiseen ei ole täysin selkeä.

Kannatamme myös viranomaisten välisen yhteistyön lisäämistä ja vahvistamista.

Huomion kiinnittäminen erityisjätteisiin, kuten radioaktiivisiin ja kemiallisiin jätteisiin, on perusteltua; samalla on perusteltua kiinnittää huomiota jätteisiin, joita esimerkiksi säilytetään epäasianmukaisesti verrattain yleisesti ja jotka ovat volyymiltään suuria, ja jotka siten voivat aiheuttaa merkittävää terveyshaittaa.

Arviointimuistiossa esitetään, että nykyistä jätteitä koskevaa säännöstä tulisi voida soveltaa myös jätteiden kaltaisiin tuotteisiin. Epäselväksi jää, mitä jätteiden kaltaisella tuotteella tarkoitetaan; tarkoitetaanko jätteiden kaltaisilla tuotteilla eläinperäisiä sivutuotteita, joita ei luokitella jätteeksi, romuajoneuvoja, romuveneitä, hylättyjä vaikuttavia esineitä tai jotain muuta. Soveltamisala olisi tärkeää määritellä yksiselitteisesti.

24 § Kuolleet eläimet (s. 100-101)

Ympäristöministeriö kannattaa lainsäädännön rajapintojen selkeyttämistä, viranomaisyhteistyön vahvistamista ja yhtenäisiä ohjeistusten laatimista kuolleista eläimistä aiheutuvien terveys- ja ympäristöhaittojen hallitsemiseksi.

Kommentit tiedonhallintaan ja tietojärjestelmiin liittyen

Koska terveydensuojelulain tarkoittamat toiminnot sijoittuvat suurelta osin rakennettuun ympäristöön, ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että Vati-tietojärjestelmässä tunnistetaan linkitykset valtakunnalliseen rakennetun ympäristön tietojärjestelmään (Ryhti) ja erityisesti sen rakennustietovarantoon, eikä tuoteta päällekkäistä rekisteritietoa.

Tiedonhallintalain 20 §:n mukaan viranomaisen tulee mahdollisuuksien mukaan käyttää viranomaisissa jo olevaa tietoa eikä pyytää sitä toiminnanharjoittajalta tai toiselta viranomaiselta. Vati-järjestelmän ja terveydensuojelulain kokonaisuudessa tämä tarkoittaisi rakennusten terveyshaittatietojen (home, radon, asbesti, siivottomuus jne.) linkittämistä valtakunnallisen rakennustietovarannon rakennuskohteeseen viranomaisten ja omistajan käyttöön sen sijaan, että pyydetäisiin kohdetietoja toiminnanharjoittajalta tai tallennettaisiin rakennustietoa toisteisesti Vati-järjestelmään. Ryhti-järjestelmä mahdollistaa myös terveydensuojeluviranomaisille rakennuksen teknisten ja käyttötarkoitustietojen tarkistamisen sekä jatkossa kohteen kaavanmukaisuuden tarkistamisen. Tämä estää mm. aiemmin ilmenneet päiväkotitilojen sijoittamiset teollisuuskiinteistöihin. Järjestelmien väliset pysyvät rakennus- ja huoneistotunnukseen ja vakiomuotoisiin rajapintoihin perustuvat linkitykset mahdollistavat hallinnon tietojärjestelmien keventämisen, poistavat päällekkäistallennuksia ja niihin liittyviä virheitä sekä selkiyttävät kunkin hallinnonalan vastuuta omasta tiedonhallinnastaan.

Kommentit pätevyysliittymään liittyen

Ympäristöministeriö esittää, että pätevyysliittymään liittyvissä kehittämissuunnitelmissa huomioitaisiin faktalompakoiden kehittämistyö EU:n ja kansallisella tasolla ja mahdollistettaisiin pätevyysliittymään liittyvien faktalompakon tiedoin. Tämä vähentäisi osaltaan viranomaisten hallinnollista taakkaa.

Kommentit arviointimuistion liitteeseen 1

Sivu 212 - Ehdotukset lainsäädännön kehittämiseksi

Äänitasomittareiden tekniset vaatimukset on standardoitu ja tarkkuusluokat on määritetty. Säännöksissä tulisi huomioida mittauksissa mittarilta vaadittava tarkkuusluokka.

Melumittaajien pätevyyden osoittaminen voisi pohjautua Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämään henkilösertifiointijärjestelmään (<https://www.syke.fi/fi/palvelut/laatu-ja->

laboratoriopalvelut/ymparistonayteenottajien-sertifiointijärjestelmä). Melumittauksia tekeville on nykyisellään pätevyysvaatimus, jota on mahdollista laajentaa tai muokata tarkoituksenmukaisella tavalla.

Sivu 213 – Infraääni

Tuulivoimaloiden (tai vastaavasti jonkun muun äänilähteen) infraääntä ei ole mahdollista arvioida yksikanavamittauksella (tavallisesti äänitasomittari). Mitattu infraäänitaso voi johtua taloteknisistä laitteista, liikenteestä tai muusta vastaavasta äänilähteestä. Mikäli haitallista infraääntä havaitaan yksikanavamittauksessa, edellyttää se äänilähteen paikantamista erillisellä, teknisesti monimutkaisemalla, mittauksella.

Sivu 218 - Ehdotukset lainsäädännön kehittämiseksi

Rakentamista koskevassa lainsäädännössä on säädetty kvalitatiivisesti tärinästä ja runkoäänestä. Asiaa on käsitelty myös ääniympäristöohjeessa (https://ym.fi/documents/1410903/38439968/Ymparistoministerion-ohje-rakennuksen-aaaniymparistosta-2852D34E_DA43_4DCA_9CEE_47DBB9EFCB08-138568.pdf). Ohjeessa annetut suositukset eivät ole sitovia.

VN/33762/2023-YM-135

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: